

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

XMT

Oplegmemmo

Betrokkenen: MT-FEZ en besluitvormingscluster

1 Aanleiding

In bijgevoegde stukken vinden jullie de startnotitie van de voorjaarsbesluitvorming. Graag stemmen we deze met jullie af. Op het moment van schrijven ligt deze ook ter afstemming bij BT. Na het XMT wordt deze nog afgestemd met de CFA's en bestuursraadleden. Daarna wordt de startnotitie op 25 januari besproken in de actualiteitenstaf.

2 Beslis- en/of besprekpunten

1. Zijn jullie akkoord met de notitie? Specifiek vragen wij jullie aandacht voor:
 - a) Het besprekpunt met de bewindspersonen: Wat moet er (absoluut) in 2021 en 2022 nog geregeld worden in het kader van de voorjaarsbesluitvorming?
 - b) De kernboodschap: beleidsarm voorjaar dus geen nieuw beleid, veel knelpunten en weinig ruimte.
 - c) Mist u nog dossiers bij de in beeld gebrachte knelpunten, dreigingen, wensen en ruimte? We hebben alleen dossiers boven de 50 mln. opgenomen in de notitie.

3 Korte toelichting beslis- en/of besprekpunten

Besprekpunt 1a: Ons doel is de prioriteiten van de bewindspersonen voor het voorjaar scherp te krijgen, zodat we deze kunnen gebruiken bij de budgethoudergesprekken en het opstellen van beleidsbrief.

Besprekpunt 1b: Geen toelichting.

Besprekpunt 1c: We hebben van alle VWS-beleidsterreinen de dossiers boven de 50 mln. opgenomen. Bij de Wlz zoeken we op het moment van schrijven nog uit of het uitstellen van de integrale vergelijking tot 2025 nog tot een aanvullend knelpunt leidt. Tevens checken we nog hoe de 41 mln. ruimte bij de HLA 2022 (post 11; bijlage 1) verwerkt is bij de MLT-doorrekening.

4 Tijdsinschatting (max. 30 minuten)

20 minuten.

SG

Financieel-Economische
Zaken
Beleidsstoetsing en advies

Ontworpen door

5.1.2e

5.1.2e @minvws.nl

5.1.2e

M 06- 5.1.2e

5.1.2e @minvws.nl

5.1.2e

M 06- 5.1.2e

5.1.2e @minvws.nl

Datum

12 januari 2021

Bijlage(n):

Startnotitie
voorjaarsbesluitvorming
inclusief bijlagen:
1a. Inventarisatie VWS-
dossiers
voorjaarsbesluitvorming 2021
1b. Toelichtingen
inventarisatie
2. Planning
voorjaarsbesluitvorming
3. Beeld economie en
overheidsfinancien

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Minister VWS
Minister MZS
Staatssecretaris

nota

(ter informatie)

Startnotitie voorjaarsbesluitvorming

Paraaf directeur

Paraaf SG

Aanleiding

In het aankomende voorjaar vinden de besprekingen plaats over de begroting 2022 en wordt gekeken naar de uitvoering van de begroting van 2021. Omdat het kabinet na de Tweede Kamerverkiezingen demissionair is, zal de voorjaarsbesluitvorming beleidsarm zijn. Nieuw beleid zal onderdeel zijn van de formatie.

Deze startnotitie schetst de eerste contouren van de belangrijkste budgettaire risico's en mogelijke dekkingsbronnen binnen het Uitgavenplafond Zorg en de VWS-begroting. Op basis hiervan bespreken we graag onderstaand punt met u ter voorbereiding op de voorjaarsbesluitvorming.

Coronamaatregelen die onderdeel uitmaken van de Voorjaarsnota lopen zo veel mogelijk mee in de voorjaarsbesluitvorming en de beleidsbrief. De uitgaven die samenhangen met de maatregelen worden, door de dynamiek van de coronacrisis, continue geactualiseerd en in een incidentele suppletore begroting aan de Tweede Kamer verzonden. Omdat uitgaven die samenhangen met de coronamaatregelen in aanmerking komen voor generale compensatie vallen ze buiten deze startnotitie. Ook voor 2021 blijft gelden: we (blijven) doen wat nodig is.

Bespreekpunt

1. Wat moet er (absoluut) in 2021 en 2022 nog geregeld worden in het kader van de voorjaarsbesluitvorming?

Kern

- In september van het afgelopen jaar heeft het kabinet zijn laatste begroting gepresenteerd. Vanaf medio maart is het kabinet demissionair. Dit heeft ook invloed op de voorjaarsbesluitvorming. Nieuw beleid wordt dan niet langer tijdens de voorjaarsbesluitvorming besloten, maar op de formatietafel (of met instemming van de formatietafel). We gaan dus uit van een beleidsarm voorjaar, waarin alleen de noodzakelijke aanpassingen van staand beleid worden gedaan.

SG

Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Ontworpen door

5.1.2e

M 06- 5.1.2e

5.1.2e @minvws.nl

5.1.2e

M 06- 5.1.2e

5.1.2e @minvws.nl

5.1.2e

M 06- 5.1.2e

5.1.2e @minvws.nl

Datum

11 januari 2021

Kenmerk

Zaaknummer

Bijlagen

- 1a. Inventarisatie VWS-dossiers voorjaarsbesluitvorming 2021
- 1b. Toelichtingen inventarisatie
2. Planning voorjaarsbesluitvorming
3. Beeld economie en overheidsfinanciën

Afschrift aan

SG, pSG, DGCZ, DGLZ, DGV

- Een eerste belangrijke stap is om onze knelpunten en eventuele wensen tijdig scherp te krijgen, zodat een integrale afweging gemaakt kan worden. Eventueel kunnen deze dossiers politiek prioritair gemaakt worden in het coalitieoverleg of de formatie, waardoor een goed onderhandelingsresultaat bereikt kan worden.
- Het wordt een uitdaging om ruimte te krijgen om VWS-knelpunten op te lossen, ook als we die zelf kunnen dekken. Vanuit Financiën verwachten we een standaardopstelling: tegenvallers zelf te dekken, per saldo meevallers inleveren en geen ruimte voor nieuw beleid. Eventuele politieke wensen worden daarbij doorgeschoven naar de formatietafel. Daarnaast zullen rijksbrede politiek prioritaire dossiers, waaronder de toeslagencompensatie, onder het totale uitgavenplafond van dekking voorzien moeten worden. Naar verwachting gaat dit om forse bedragen.
- Uit een eerste interne inventarisatie zijn de (onvermijdelijke) knelpunten veel groter dan de beschikbare ruimte voor de VWS-begroting. In tegenstelling tot voorgaande jaren is de ruimte op de VWS-begroting en het Uitgavenplafond Zorg zeer beperkt. In de afgelopen jaren hebben we flinke bijstellingen gedaan op de zorgramingen en ook op de VWS-begroting is er flink geherprioriteerd (circa € 5.1.2b structureel vanaf 2021 e.v.). De rek is er daarmee uit.
- In bijlage 1a vindt u een inventarisatie van de grote VWS-dossiers die mogelijk gaan spelen komende voorjaarsbesluitvorming. De inventarisatie betreft alleen dossiers van € 5.1.2b of meer per jaar en zijn nog niet getoetst door FEZ. Beleidsdirecties dienen vanaf 20 januari hun integrale financiële beeld aan. In bijlage 1b wordt de inventarisatie toegelicht. De omvangrijkste dossiers worden hieronder toegelicht.

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Kenmerk

Toelichting: beeld VWS-begroting en rijksbreed

Het VWS-beeld laat een aantal grote onvermijdelijke budgettaire knelpunten zien die aankomend voorjaar moeten worden opgelost. Waaronder:

- De groei ruimte voor het Wlz-kader: in 2021 is er nog 2,2% groei ruimte (à € 5.1.2b) beschikbaar voor het Wlz kader. Ten opzichte van de verwachte groei volgens het MLT (2,7%) zorgt dit voor een structureel knelpunt van 0,5% à € 5.1.2b. Wanneer er wordt uitgegaan van dezelfde groei als 2020 (ad 3,4%), ontstaat er zelfs een structureel knelpunt van 1,2% à € 5.1.2b. Het februariadvies van de NZa zal richting geven voor de benodigde groei ruimte.
- Daarnaast resteert er voor de Wlz een incidenteel knelpunt voor de loon- en prijsbijstelling (€ 5.1.2b in 2021).
- In het Zvw-kader moet dekking gevonden worden voor het uitstel van de GVS-modernisering (€ 5.1.2b in 2022).

Daarnaast zijn er ook dreigingen die op ons afkomen. De omvangrijkste dreiging betreft een tekort aan jeugdhulpbudget bij gemeenten. Gemeenten hebben in 2019 namelijk € 5.1.2b à € 5.1.2b meer uitgegeven dan zij aan structureel budget ontvangen voor jeugdhulp (exclusief incidentele middelen van € 5.1.2b). De afspraak is dat het onderzoek zwaarwegende inbreng is voor de kabinetsformatie. Een nieuw kabinet moet beslissen over structureel extra middelen i.c.m. noodzakelijke aanpassingen aan het jeugdhulpstelsel. Aangezien de incidentele extra middelen kleiner zijn dan de hogere uitgaven van gemeenten pleit VNG voor extra incidentele middelen 2021 en 2022.

Naast bovengenoemde problematiek zijn er ook nog diverse grote beleidsmatige wensen geïnventariseerd. Die vindt u tevens in bijlage 1. Bovendien verwachten wij (net als elk jaar) diverse uitvoeringstegenvallers op de VWS-begroting die nu de ondergrens van € 5.1.2b per jaar niet halen in deze startnotitie. Dit beeld hebben we vanaf begin februari scherper en u wordt daar – na de Bestuursraad – in de conceptbeleidsbrief over geïnformeerd.

Tegelijkertijd is de beschikbare ruimte bij VWS op dit moment zeer beperkt:

- De laatste cijfers in de Zvw duiden op basis van de realisatiecijfers t/m september op een onderschrijding van circa 5.1.2b in 2020. Deze cijfers over 2020 zijn echter nog zeer onzeker omdat deze deels bestaan uit een bijschatting van verzekeraars én door de invloed van corona, zo zijn de effecten van de tweede golf hierin nog niet meegenomen. De doorwerking van deze voorlopige onderschrijding in 2020 op 2021 en verder is daarom nu niet vast te stellen. Eind februari verwachten we de voorlopige realisatiecijfers voor heel 2020, ook deze cijfers zullen nog een grote onzekerheidsmarge kennen.
- Na het bestuderen van deze cijfers zijn er verschillende scenario's mogelijk voor de structurele verwerking, namelijk: (1) geen doorwerking voor 2021 en verder, (2) incidentele verwerking, bijvoorbeeld alleen een bijstelling van 2021, of (3) dat we voor sommige sectoren structureel iets kunnen verwerken.
- Verder is in voorgaande voorjaarsbesluitvormingsrondes de Zvw-raming telkens naar beneden bijgesteld, waardoor er ook minder ruimte resteert voor komend voorjaar. We zullen u over de nieuwe realisatiecijfers en de gevolgen daarvan later in het voorjaarsproces informeren. Ook voor de Wlz verwachten we in februari nog een advies van de NZa over de benodigde middelen voor 2021. Daarmee kunnen we exacter bepalen hoeveel middelen nodig zijn voor 2021 en verder.
- Er zijn wel een aantal (zeer voorlopige) mogelijke ruimtebronnen geïdentificeerd buiten de actualisatie van de Zvw en Wlz. Deze betreffen:
 - De extra opbrengsten van het HLA 2022 t.o.v. het mandaat (€ 5.1.2b structureel vanaf 2022).
 - Voor de jaren 2020-2022 is een deel van de onderuitputting 2019 binnen het kader wijkverpleging overgeheveld naar de begroting t.b.v. een subsidieregeling voor de wijkverpleging (€ 5.1.2b per jaar). Het structurele deel van de onderuitputting staat nog op het kader wijkverpleging.
 - De groei ruimte tranche 2018 in de Wlz is deels incidenteel (t/m 2022) ingezet als dekking van de 1e tranche KWK (2018). Het resterende deel van € 5.1.2b per jaar van deze tranche is beschikbaar vanaf 2023.
 - Mogelijk is de hobbel in de financiering van het KWK niet volledig nodig. Als uit de integrale vergelijking blijkt dat alle verpleeghuizen ongeveer even efficiënt zijn is het verdedigbaar om deze middelen deels af te romen. Tevens is de integrale vergelijking uitgesteld, daardoor ontbreekt op korte termijn een middel om deze middelen doelgericht in te zetten.
- Als laatste hebben we ook bij andere departementen geïnformeerd om een beeld te krijgen van de rijksbrede problematiek. Hier springt één dossier er met kop en schouders bovenuit: de compensatie voor de kinderopvangtoeslag. De verwachting is dat in eerste instantie een compensatie van 5.1.2b euro voor ongeveer 22.000 huishoudens wordt uitbetaald. Daarbij komen nog uitvoeringskosten en nabetalings. Dit kost dus al snel meer dan 5.1.2b euro, waarbij een flink deel zal neerslaan in 2021.

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Kenmerk

Toelichting op overige punten

- De minister van Financiën zal dit jaar waarschijnlijk geen kaderbrief voorafgaand aan de beleidsbrief sturen omdat het CPB dit jaar het Centraal Economisch Plan (CEP) pas eind maart publiceert. De kaderbrief schetst de afgelopen jaren de context waarin de begrotingsonderhandelingen plaatsvinden en geeft een beeld van de rijksbrede budgettaire opgave. Desondanks is het in ons belang om zo snel mogelijk alle problematiek en wensen kenbaar te maken aan Financiën, zowel ambtelijk als politiek. Daarnaast speelde het coalitieoverleg de afgelopen jaren ook een grote rol in de besluitvorming, dit jaar zal deze rol wellicht kleiner zijn door demissionaire status en zal de formatietafel deze rol (deels) overnemen. Hierbij is de uitslag van de verkiezingen uiteraard ook van belang. Het is elk geval belangrijk om

bij al deze gremia onze knelpunten onder de aandacht te brengen. Dit vergroot de kans dat de benodigde middelen kunnen worden ingepast in het totaalplaatje.

- Na onze bespreking op 25 januari spreken we medio februari met alle leden van de bestuursraad over de ingediende voorstellen. Eind februari bespreken we met u een voorlopig totaalbeeld en de contouren van de beleidsbrief. In bijlage 2 vindt u de volledige planning van het voorjaar.
- De pandemie heeft een flinke impact op de economie en overheidsfinanciën. De verwachting van het CPB is dat het begrotingstekort in 2020 en 2021 rond de -5% van het bbp is. Daarmee stijgt de overheidsschuld waarschijnlijk tot circa 60% van het bbp in 2021. In bijlage 3 wordt er nader ingegaan op de stand van de economie en de overheidsfinanciën.
- Afgelopen jaar is het gelukt om in relatief korte tijd de besluitvorming met Financiën in één begrotingsbilateraal af te ronden. Mede omdat onze boodschap helder en consistent was. Hiervan hebben we geleerd dat in een vroeg stadium zorgen dat onze prioritaire dossiers bekend zijn en kunnen rekenen op (politiek) draagvlak bijdragen aan een snelle besluitvorming.

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Kenmerk

Bijlage 3: Beeld economie en overheidsfinanciën

Een jaar geleden stond de economie en rijksbegroting er goed voor en daalde de staatschuld onder de 50% van het bbp. Sindsdien heeft de pandemie diepe sporen nagelaten in de economie en overheidsfinanciën. De verwachting van het CPB is dat het begrotingstekort in 2020 en 2021 rond -5% van het bbp is. Daarmee stijgt de overheidsschuld waarschijnlijk tot circa zestig procent van het bbp in 2021. De verwachting is wel dat de economie deels zal herstellen van de flinke krimp in 2020. Het CPB gaat erin dit scenario vanuit dat Nederland en andere Europese landen het coronavirus in de eerste helft van volgend jaar onder controle hebben.

	2019	2020	2021
Bruto binnenlands product (bbp, economische groei, %)	1,7		
EMU-saldo (% bbp)	1,7		5.1.2b
EMU-schuld (% bbp)	48,7		

De overheidsfinanciën zijn verslechterd door de opgezette steunpakketten en andere coronamaatregelen. Inmiddels is er voor ruim 5.1.2b aan uitgavenmaatregelen opgezet verdeeld over 2020 en 2021. Net iets meer dan de helft van dit geld wordt besteed aan de steunpakketten. Voor de zorg betreft het circa 10 miljard. Naast de uitgavenmaatregelen zijn er ook fiscale maatregelen en gederfde belastinginkomsten. Dit betreft circa 5.1.2b in 2020.

	2020	2021
Maatregelen corona in mld.		
<i>w.v. Zorg</i>		
<i>w.v. Sociale Zekerheid</i>		5.1.2b
<i>w.v. Overig</i>		

Het totale uitgavenplafond sluit nog steeds doordat voor alle coronamaatregelen het plafond is gecorrigeerd. Het deelplafond zorg laat als gevolg van de structurele doorwerking van de onderuitputting uit 2018 en 2019 een onderschrijding zien in 2020 en 2021. Deze ruimte is in de vorige besluitvormingsronden gebruikt voor extra maatregelen op voornamelijk plafond Rijksbegroting, zoals het sneller dichtdraaien van de gaskraan. Voor de jaren 2022 en verder is er (nog) geen plafond, dit wordt vastgesteld bij de aankomende formatie.

	2020*	2021
Uitgavenplafond bij Miljoenennota 2021		
Over / onderschrijding		
<i>w.v. deelplafond Rijksbegroting</i>		5.1.2b
<i>w.v. deelplafond Sociale Zekerheid</i>		
<i>w.v. deelplafond Zorg</i>		

*Inclusief Najaarsnota 2020

Bijlage 1a: Inventarisatie VWS-dossiers voorjaarsbesluitvorming 2021

+ = knelpunt / - = ruimte

Nr	Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	2026
I. Onvermijdelijkheden							
A. Care							
1	Groeirimte 2021 Wlz (scenario 1 groeirimte MLT 2,7%, scenario 2 groeipercentage 2020 3,4%)				5.1.2b		
2	Loon- en prijsontwikkeling 2021 Wlz		5.1.2b				
B. Cure							
3	Uitstel modernisering GVS		5.1.2b				
II. Dreigingen							
C. Begroting							
4	Overbruggingsdeel ophoging jeugdhulpbudget		PM	PM			
5	Vennootschapsbelasting jeugdzorgaanbieders		PM	PM	PM	PM	PM
6	Landelijk Opleidingsplan Artsen Maatschappij + Gezondheid				5.1.2b		
D. Cure							
7	Geneesmiddel Spravato				5.1.2b		
III. Aanvullende wensen							
E. Cure							
8	Medicatieoverdracht						
9	Pallas				5.1.2b		
10	Geneesmiddelenontwikkeling						
IV. Mogelijke ruimte (zeer voorlopig)							
F. Cure							
11	Extra opbrengst HLA 2022				5.1.2b		
12	Structurele deelsubsidies wijkverpleging						
G. Care							
13	Structurele deelgroeirimte 2018 na KWK-periode						
14	Hobbel kwaliteitskader verpleeghuiszorg (alleen incidenteel, structureel 0)				5.1.2b		
15	Doorwerking benutting Wlz-kader 2020						

Bijlage 1b: Toelichtingen inventarisatie

Deze paragraaf geeft een doorkijkje naar de grote bewegingen op VWS-terrein die we nu voorzien. Er zijn vier categorieën: 1) onvermijdelijkheden, 2) dreigingen, 3) aanvullende wensen en 4) mogelijke ruimte. In bijlage 1a treft u de bijbehorende budgettaire tabel aan. De nummers van onderstaande toelichtingen corresponderen met de regelnummers uit de tabel dus het is handig om die bij het lezen ernaast te leggen.

I. Onvermijdelijkheden**A. Care****1. Groeiruinimte 2021 Wlz**

De benodigde groeiruinimte voor het Wlz kader in de jaren van 2018-2021 is volgens het MLT van het CPB 2,7% per jaar. In 2019 en 2020 zijn deze percentages uiteindelijk zelfs verhoogd naar 4,5% respectievelijk 3,4% omdat de zorgvraag harder steeg dan verwacht. In 2021 is er nog 2,2% groeiruinimte (à € 5.1.2b) beschikbaar voor het Wlz kader. Ten opzichte van de verwachte groei volgens het MLT (2,7%) zorgt dit voor een structureel knelpunt van 0,5% à € 5.1.2b . Wanneer er uitgegaan wordt van dezelfde groei als 2020 (ad 3,4%), ontstaat er zelfs een structureel knelpunt van 1,2% à € 5.1.2b . Het februariadvies van de NZa zal richting geven voor de benodigde groeiruinimte. Hierin brengt de NZa gesaldeerd advies uit over de benodigde opgave voor 2021, hierin lopen dus ook het onderstaande knelpunt (2) en de mogelijke ruimte van post 15 mee.

2. Loon- en prijsontwikkeling 2021 Wlz

Als gevolg van corona is de verwachte loon- en prijsontwikkeling voor 2021 gedurende het jaar 2020 fors neerwaarts bijgesteld. Omdat de NZa tarieven voor 2021 op basis van het CEP (d.d. maart 2020) met 3,24% verhoogd zijn en de vergoeding voor de loon- en prijsontwikkeling voor het Wlz-kader op basis van de MEV (d.d. september 2020) slechts 2,04% bedraagt, ontstaat een knelpunt. De uitgekeerde lpo, ad € 5.1.2b , ligt daardoor € 5.1.2b lager dan nodig is voor de vastgestelde tarieven. Normaliter is dit verschil minimaal, maar door de coronacrisis is dit verschil in 2021 uitzonderlijk groot. Het betreft een incidenteel knelpunt in 2021, aangezien de NZa bij de tariefstelling voor 2022 en latere jaren rekening zal houden met de werkelijke loon- en prijsontwikkeling in 2021. Om te voorkomen dat er direct bij aanvang van 2021 al een budgettair knelpunt zou optreden is op voorhand € 100 miljoen van de (bij de voorlopige kaderbrief) gereserveerde herverdelingsmiddelen (ad € 5.1.2b) beschikbaar gesteld. Dit levert financiële rust aan het begin van het jaar, maar gaat ten koste van de (reeds krappe) groeiruinimte 2021 en is daarmee dus geen dekking voor dit probleem.

B. Cure**3. Uitstel modernisering GVS**

De minister voor MZS heeft in november 2020 besloten (en richting TK gecommuniceerd) dat de GVS-modernisering een jaar wordt uitgesteld (ingangsdatum wordt 1 januari 2023 i.p.v. 1 januari 2022). Dit heeft een besparingsverlies van € 5.1.2b in 2022 tot gevolg. Hierover is met Financiën afgesproken dat 'dekking in voorjaarsbesluitvorming moet worden gevonden'.

II. Dreigingen**C. Begroting****4. Overbruggingsdeel ophoging jeugdhulpbudget**

Bij de Voorjaarsnota 2019 zijn afspraken gemaakt over tijdelijk extra middelen jeugdhulp voor gemeenten (2019-2021). Bij Miljoenennota 2020 is deze tijdelijke reeks met 1 jaar verlengd (2022):

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023 (structureel)
Incidenteel extra middelen	€ 420 mln.		5.1.2b		Geen extra middelen

Daarnaast is afgesproken dat een onderzoek naar de noodzaak van structureel extra financiële middelen Jeugdhulp wordt uitgevoerd. Dit onderzoek is 18 december 2020 gepubliceerd. Gemeenten hebben in 2019 zo'n (bandbreedte) € 5.1.2b meer uitgegeven dan zij aan structureel budget ontvangen (exclusief incidentele middelen van € 5.1.2b). Op basis van in het onderzoek onderzochte maatregelen kan dit nog door gemeenten zelf beperkt worden met € 5.1.2b door doelmatiger te werken.

De afspraak is dat het onderzoek zwaarwegende inbreng is voor de kabinetsformatie. Een nieuw kabinet moet beslissen over structureel extra middelen i.c.m. noodzakelijke aanpassingen aan het jeugdhulpstelsel. Aangezien de incidentele extra middelen lager zijn dan de uitgaven van gemeenten pleit de VNG voor extra incidentele middelen in 2021 en 2022.

Om een en ander in lijn te laten lopen met de structurele tekorten en de herijking die eveneens vertraagd is, verdient het de aandacht te bezien of het bij toewijzing van deze middelen wellicht mogelijk is om de gemeenten die er in 2023 geld bij krijgen en volgens het huidige verdeelmodel nu te weinig middelen krijgen, te compenseren voor dit tekort. En dus desnoods via een spuc de middelen als frictiekosten toe te delen aan specifieke gemeenten met de grootste problemen. Dit zou in lijn zijn met wat er is afgesproken om in februari een afslag te doen van de gesprekken inzake het tekort en een Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) te organiseren over de tekorten van gemeenten in brede zin.

5. Vennootschapsbelasting jeugdzorgaanbieders

Sinds de decentralisatie worden jeugdzorgaanbieders op een andere manier bekostigd. Dit betekent dat ze daarmee belastingplichtig kunnen zijn voor de vennootschapsbelasting. Lange tijd is gekeken naar een mogelijke oplossing, maar geconcludeerd is dat jeugdzorgaanbieders in dezelfde positie zitten als bijvoorbeeld ziekenhuizen en dat aanbieders opnieuw moeten kijken of ze vennootschapsbelastingplichtig zijn. Deze uitleg is vorig jaar gepubliceerd door de staatssecretaris van Financiën, geldt sinds 2015 en heeft een financiële impact voor sommige aanbieders. Aanbieders zijn sinds vorig jaar bezig met een impactanalyse om eerst in beeld te brengen wat het effect is voor hun sector. Tijdens het WGO 2020 is aandacht gevraagd voor dit onderwerp en is een motie ingediend door CU/D66 om de effecten in beeld te krijgen (conform impactanalyse sector). Mogelijk leidt de impactanalyse tot een verzoek tot compensatie bij VWS. Dit kan om een aanzienlijk bedrag gaan met als gevolg een structurele claim. Als sprake zal zijn van een claim, dan zal dit in 2021 in ieder geval leiden tot een hogere claim i.v.m. compensatie voor de kosten die in het verleden niet zijn gemaakt (maar de aanbieders met terugwerkende kracht wel verschuldigd zijn).

6. Landelijk Opleidingsplan Artsen Maatschappij + Gezondheid

De Koepel Artsen Maatschappij en Gezondheid (KAMG) heeft een vernieuwd opleidingsplan voor de Artsen Maatschappij + Gezondheid ontwikkeld. In 2019 heeft de KAMG VWS verzocht de opleidingen die hieronder vallen te bekostigen. Een van de verwachtingen is dat dit opleidingsplan de instroom in de thans reeds door VWS gefinancierde opleidingen zal verhogen. Geschat wordt dat de kosten van een opleiding in het nieuwe plan per jaar € 5.1.2b per persoon zullen zijn. Voorts wordt bij het plan uitgegaan van een instroom van tussen de 220 en 270 personen voor alle deskundigheidsgebieden van het Landelijk Opleidingsplan (LOP). Gelet op deze cijfers (waarachter nog veel onzekerheden schuilgaan) komt het benodigde budget voor het hele LOP uit op € 5.1.2b tot € 5.1.2b (op dit moment is voor de gefinancierde opleidingen op de begroting van VWS € 5.1.2b beschikbaar).

D. Cure

7. Geneesmiddel Spravato

Dit betreft een geneesmiddel in de GGZ waar het prijsbureau VWS nog over gaat onderhandelen met de fabrikant t.a.v. prijs. De omvang van het knelpunt kent een zeer grote onzekerheid. Volgens het Zorginstituut gaat het om ca € 5.1.2b. Afgezien van de uit te onderhandelen prijs is de omvang echter ook in belangrijke mate afhankelijk van de inzet van het middel. Daarom

kennen de kosten een zeer grote bandbreedte van minimaal € 5.1.2b oplopend tot € 5.1.2b.

III. Aanvullende wensen

E. Care

8. Medicatieoverdracht

Op termijn gaat een wettelijke verplichting gelden voor de implementatie van de kwaliteitsstandaard Medicatieoverdracht in de keten (inclusief richtlijn en informatiestandaarden) in de zorgketen. Om de zorgsector hierop voor te bereiden is een programma medicatieoverdracht noodzakelijk. De kosten van een dergelijk programma worden begroot op de bedragen in de tabel. Op dit moment wordt een MKBA opgesteld die inzicht moet geven in de opbrengsten van een dergelijk programma. De opbrengsten zullen sector overstijgend zijn.

Bij een eerste praktijktest in Amsterdam is gebleken dat ICT-leveranciers tot nu toe geen grote systeemaanpassingen willen doen die horen bij de implementatie van de informatiestandaard. Voor de praktijktest hebben leveranciers gewerkt aan de koppelvlakken voor de uitwisseling tussen systemen. Maar nog niet aan de grote verbouwing van de kern van de systemen met de scheiding van therapie en logistiek. Een dergelijke verbouwing heeft grote impact op de leveranciers. Voor de leveranciers was en is er op dit moment nog onvoldoende zekerheid, geld en prioriteit om deze stap te gaan zetten.

Zolang de financiering van het programma nog niet geregeld is, en de komst van een wettelijke verplichting nog niet voelbaar is met een (concept) AMvB zal dit niet veranderen. Er wordt daarom voorgesteld om met een gefinancierde Kickstart een impuls te geven aan de fase waarin met koploper leveranciers en koploper zorgaanbieders de vernieuwde informatiestandaard Medicatieoverdracht van tekentafel naar praktijk wordt gebracht.

9. Pallas

Op het Pallas dossier wordt in de komende maanden besluitvorming verwacht. Afhankelijk van de besluitvorming kan hier een forse investering voor nodig zijn. De bedragen worden vooralsnog op € 5.1.2b geraamd (uitgaande van geen aanvullende financiering vanuit de EU of anderszins). Dit dossier zal waarschijnlijk worden overgelaten aan de formatietafel of nieuw kabinet, omdat de financiering t/m 2021 is geregeld.

10. Geneesmiddelenontwikkeling

De analyse rondom dure geneesmiddelen laat zien dat er een fundamenteel probleem is in de ontwikkelketen van nieuwe geneesmiddelen en het gepast gebruik als dure geneesmiddelen eenmaal beschikbaar zijn. Dit betekent (1) dat innovatie en betaalbaarheid hand-in-hand moeten gaan; daarvoor is meer regie nodig op alle (VWS/EZK) overheidsuitgaven op het gebied van therapie ontwikkeling (dat is de kern van het initiatief Future Affordable Sustainable Therapies, FAST) en is een investering vanuit VWS nodig die oploopt tot circa € 5.1.2b per jaar. Daarnaast (2) zijn landelijke doelmatigheidsonderzoeken t.a.v. dure geneesmiddelen nodig. Momenteel worden al doelmatigheidsstudies uitgevoerd (via ZonMw) maar wanneer deze een landelijke dekking hebben is er geen goede financiering voor dit soort studies aangezien het de huidige budgetten (ver) te boven gaat.

Voor FAST is veel politieke aandacht: er ligt onder andere een (aangenomen) motie van tijdens de begrotingsbehandeling afgelopen december, die vraagt binnen het FAST initiatief middelen te alloceren voor 100% publieke onderzoeken. Met een Commissiebrief is gevraagd naar de uitvoering/planning irt deze motie. Onlangs heeft VWS samen met EZK het FAST rapport naar de Kamer gestuurd. De Kabinetsreactie is voorzien in eerste kwartaal 2021.

IV. Mogelijke ruimte (zeer voorlopig)

A. Cure

11. Extra opbrengst HLA 2022

De opbrengsten van de HLA in 2022 waren destijds groter dan het MR-mandaat. De extra opbrengsten zijn onderdeel van de groeiruumte 2022. Deze zijn vrij te besteden.

12. Structurele deel subsidies wijkverpleging

Voor de jaren 2020-2022 is een deel van de onderuitputting 2019 binnen het kader wijkverpleging overgeheveld naar de begroting t.b.v. een subsidieregeling voor de wijkverpleging (€ 60 miljoen per jaar). Het structurele deel van de onderuitputting staat nog op het kader wijkverpleging.

B. Care

13. Structurele deel groeiruumte 2018 na KWK-periode

De groeiruumte tranche 2018 is incidenteel (t/m 2022) ingezet als dekking van de 1e tranche KWK (2018). Het resterende deel van deze tranche is beschikbaar en niet nodig binnen de contracteerruimte.

14. Hobbels kwaliteitskader verpleeghuiszorg (2021 t/m 2026; geen structurele reeks)

Tot op heden is de hobbels gedefinieerd als een bedrag in de begroting dat tijdelijk uitstijgt boven de € 2,1 miljard voor kwaliteitskader verpleeghuiszorg. De hobbels tredt op doordat de extra middelen in de begroting in de beginjaren rekening houden met de achterblijvers qua bedrijfsvoering. Als gevolg van uitstel van de IV, is nog geen zicht op wie achterblijvers zijn in termen van kwaliteit en doelmatigheid. Hierdoor ontbreekt de mogelijkheid om deze middelen doelgericht in te zetten.

15. Doorwerking benutting Wlz-kader 2020

De NZa zal in haar februariëfrief een advies geven over de toereikendheid van het Wlz-kader 2021 en daarbij gebruik maken van de productieafspraken 2020 uit de herschikkingsronde van november, de ontwikkeling van de declaraties, indicaties en wachtlijsten en de inzichten van de zorgkantoren over de compensatieregelingen corona. Volgens de NZa is de contracteerruimte 2020 bij de herschikking praktisch volledig benut (€ 5.1.2b onderbenutting op een bedrag van € 5.1.2b) evenals het kwaliteitsbudget 2020 (€ 5.1.2b onderbenutting op € 5.1.2b). In de productieafspraken bij de herschikking 2020 zijn ook bedragen opgenomen op grond van de beleidsregel corona voor doorlopende kosten bij niet geleverde productie. Mogelijk ontstaat er ruimte binnen het Wlz-kader 2021, doordat er eind 2020 wegens extra overlijden door corona ca. 2.000 minder cliënten in zorg zijn dan verwacht. In 2021 is compensatie enkel mogelijk indien er sprake is van een besmetting (maatwerkregeling) en zal er naar verwachting minder compensatie voor doorlopende kosten plaatsvinden. Dat maakt de analyse voor de NZa ingewikkeld en voor dit moment nog niet goed in te schatten. In de tabel is daarom vooralsnog een PM opgenomen. Het NZa advies is een samengevat advies van alle minnen en plussen in het Wlz-kader. Het advies zal dus gesaldeerd zijn met onder andere de twee eerdergenoemde knelpunten in de Wlz (1 en 2).

Bijlage 2: Planning voorjaarsbesluitvorming

Komend voorjaar overlegt de minister van Financiën weer met zijn collega-bewindspersonen over de Voorjaarsnota 2021 en de Begroting 2022. De uitkomsten landen in het Besluitvormingsmemorandum (BVM) dat eind april in de MR wordt besproken.

Voorliggende notitie is het interne startschot ter voorbereiding op de voorjaarsbesluitvorming. Onderstaand tijdschema geeft de processtappen weer die genomen moeten worden om tot besluitvorming te komen.

Overlegmomenten

Er worden drie interne overlegmomenten op bewindspersonenniveau ingepland om de strategie en de stukken te bespreken*. Waar nodig zullen aanvullende korte overlegmomenten worden ingepland.

De bewindspersonen hebben gezamenlijk een (aantal keer) bilateraal overleg met de minister van Financiën en bespreken het BVM in de MR.**

Deze overlegmomenten zijn in onderstaand schema gearceerd.

*Groen = intern overleg bewindspersonen VWS **Geel = Extern overleg bewindspersonen

Wanneer	Wat	Toelichting
2021		
Medio januari	De startnotitie	De startnotitie bevat een beknopt overzicht van mogelijke risico's/knelpunten en politieke wensen/kansen die een rol spelen in de voorjaarsbesluitvorming (zowel intern VWS als kabinetsbreed). Ook worden hiervoor mogelijke dekkingsbronnen in kaart gebracht.
25 januari	Strategisch overleg bewindspersonen	In dit overleg kan er van gedachte worden gewisseld over de insteek van VWS in de begrotingsonderhandeling met Financiën.
Medio februari	Budgethoudergesprekken	Met de leden van de Bestuursraad wordt er gesproken over de budgetvoorstellen die zij hebben ingediend.
Eind februari	Voorlopig beeld bespreken met bewindspersonen	De begrotingsvoorstellen die zijn ingediend worden in combinatie met de uitvoeringsinformatie over de premiemiddelen Zvw en Wlz integraal aan u voorgelegd. Hierbij worden ook de contouren van de beleidsbrief geschetst. In het overleg kunnen vervolgens strategische afwegingen worden gemaakt onder meer t.a.v. het aantal voorstellen dat in beeld wordt gebracht richting Financiën.
Begin maart	4 ^e kwartaalcijfers 2020 bekend	In maart is de uitvoeringsinformatie over de Zvw en de Wlz meer compleet beschikbaar over 2020. De structurele doorwerking van mee- en tegenvallers staat dan ook stil ten behoeve van de voorjaarsbesluitvorming.
Medio maart	Concept-beleidsbrief bespreken met bewindspersonen	Op basis van de laatste inzichten wordt het (voorlopige) definitieve beeld opgesteld en besproken met de bewindspersonen (in aanloop hiernaartoe ook met de DG's). In het overleg kunnen de laatste strategische afwegingen worden gemaakt ten behoeve van de beleidsbrief.

12 maart	Verzenden beleidsbrief	De beleidsbrief wordt, na ondertekening door alle drie de bewindspersonen, verzonden naar de minister van Financiën.
Eind maart	Publicatie CEP en mogelijk een kaderbrief	Het Centraal Economisch Plan (CEP) van het CPB geeft inzicht in de laatste macro-economische ontwikkelingen. De minister van Financiën kan een kaderbrief te sturen. Deze geeft duidelijkheid over de context van de voorjaarsbesluitvorming. Op dit moment is nog niet bekend of de minister van Financiën met een kaderbrief komt.
Eind maart/begin april	Hoogambtelijk overleg met Financiën	Het ministerie van Financiën zal eerst ambtelijk reageren op onze beleidsbrief. Er wordt informatie uitgewisseld over onze begrotingsvoorstellen en waar mogelijk worden kleinere (doorgaans technische) punten afgedaan. Daarnaast voert de directeur-generaal Rijksbegroting (DGRB) overleg met onze SG, de DGCZ en DGLZ over onze beleidsbrief en de visie van Financiën. Dit gesprek is een voorbereiding op het politieke bilateraal. Waar mogelijk worden er al besluiten voorbereid die dan niet politiek besproken hoeven te worden.
Begin april	Bilateraal overleg met MinFin	Er vindt een overleg plaats op bewindspersonenniveau tussen VWS en FIN over de beleidsbrief van VWS. In het gesprek zal de minister van Financiën zijn verwachtingen over de begroting van VWS uitspreken. Voor VWS is het van belang om duidelijk te krijgen hoe die verwachtingen in het gehele budgettaire speelveld (kabinetsbreed) passen.
Medio april	Mogelijk vervolg bilateraal overleg	Wanneer er in het (eerste) bilaterale overleg geen overeenstemming is bereikt gaan we ambtelijk aan de slag met de uitkomst en mogelijke opdrachten uit het eerste bilateraal. De ervaring leert dat er soms een tweede bilateraal overleg nodig is om een uiteindelijke deal te bereiken over de begroting van VWS.
Eind april/begin mei	BVM in MR	Het BVM ligt meestal de laatste MR van de maand april ter besluitvorming voor. Het BVM wordt vaak zeer kort van tevoren integraal met de departementen gedeeld en geeft voor het eerst een volledig inzicht in het eindvoorstel en hetgeen is onderhandeld met collega-bewindspersonen. Doorgaans zijn er diverse coalitie-overleggen geweest om politiek draagvlak voor alle voorstellen te creëren waardoor er geen (grote) nieuwe discussies in de MR beslecht hoeven te worden.
1 juni	Verzending Voorjaarsnota naar TK	Alle mutaties die samenhangen met 2021 worden gepubliceerd in de Voorjaarsnota 2021. De Voorjaarsnota wordt uiterlijk op 1 juni naar de Tweede Kamer verzonden.
3^e dinsdag van september	Verzending begrotingen naar de TK	Alle mutaties die samenhangen met 2022 worden gepubliceerd in de Begroting 2022. Deze wordt op Prinsjesdag aan de Tweede Kamer aangeboden.